Evaluatie lokaal gezondheidsbeleid periode 2003-2008

Doelstelling lokaal gezondheidsbeleid

Het lokale volksgezondheidsbeleid in de gemeente Tynaarlo heeft een drieledige doelstelling:

1. Het bevorderen van de kwaliteit van de fysieke en sociale leefomgeving voor alle groepen in de samenleving
2. Het bevorderen van gezond gedrag
3. Het bevorderen van een sluitend systeem aan gezondheidsvoorzieningen en de toegankelijkheid van de gezondheidsvoorzieningen voor alle doelgroepen

De geformuleerde beleidsvoornemens waren:

Beleidsvoornemen 1

Tijdens de planperiode ontwikkelt en implementeert de gemeente Tynaarlo het OGGZ-beleid (Openbare Geestelijke Gezondheidszorg), waarbij in eerste instantie wordt toegewerkt naar een meldpunt.

OGGZ-beleid omvat alle activiteiten op het terrein van de geestelijke gezondheidszorg, die worden uitgevoerd niet op geleide van een vrijwillige individuele hulpvraag. Derden, in ieder geval anderen dan de patiënt zelf, initiëren de hulp. De toevoeging “openbaar” maakt duidelijk dat er sprake is van een publieke verantwoordelijkheid en dat er raakvlakken zijn met het openbaar bestuur.

Realisatie

Vanaf maart 2005 draait in onze gemeente een OGGZ-meldpunt. In de startnotitie staat de werkwijze van het meldpunt. De startnotitie is door de deelnemers aangenomen. Uit de evaluaties blijkt dat het meldpunt tussen de 30 en 40 meldingen per jaar krijgt. De 10 deelnemende organisaties zorgen ervoor dat contact gezocht wordt met de cliënt en dat er gezamenlijk naar oplossingen wordt gezocht. De St. Noordermaat is de coördinator van het meldpunt.
Het meldpunt is bedoeld voor mensen die op een bepaald moment in hun leven een helpende hand nodig hebben. Ze kunnen het bijvoorbeeld moeilijk vinden om voor zichzelf te zorgen of het lukt ze niet om zelf dingen te regelen. Bekenden maken zich zorgen. Instellingen zien dat het niet goed gaat met iemand, of ontvangen klachten.
Dan wordt het tijd voor hulpverleners om deze zorg tijdelijk over te nemen. Het OGGz netwerk zet samen met de cliënt de weg naar de gewone zorgverlening weer uit. Het doel van de hulp is om de cliënt te begeleiden naar een voor hem/haar én de omgeving aanvaardbaar maatschappelijk bestaan.
De meldpunten zijn ook opgenomen in de Wmo-kadernota “Kansrijk Leven”.

Het OGGz-meldpunt is geen crisismeldpunt en de gemeente betaalt niet voor de 24 uurs bereikbaarheid van St. Noordermaat.
In onze gemeente worden we echter wel in toenemende mate geconfronteerd met schrijnende situaties waarin mensen de burgemeester of het college dringend om hulp vragen en wel op korte termijn. In 2008 is intern een “actieteam” samengesteld die adequaat en snel acties kan uitzetten zodat hulpvragers een paar dagen vooruit kunnen. Tegelijkertijd wordt geprobeerd de mensen door te leiden naar deskundige hulpverleners of contact te leggen met de betrokken organisaties (bijvoorbeeld het OGGz-meldpunt. Het actieteam werkt volgens een vastgesteld protocol.

Toekomst

Vanuit de kadernota Wmo gaan we in 2009 de meldpunten onder de loep nemen met als doel het op elkaar afstemmen en op eenduidige wijze ontsluiten van de meldpunten.

Beleidsvoornemen 2
De gemeente Tynaarlo onderzoekt in de planperiode de mogelijkheden om een eigen laagdrempelige Toegang te realiseren, rekening houdend met de overige ontwikkelingen in de Jeugdzorg.

De toegang is een laagdrempelige voorziening waar elke jongere met een (hulp)vraag terecht kan. De provincie werkte aan een dekkend netwerk van lokale toegangen. De toegangen moeten preventief werken en voorkomen dat jongeren in de zorg terechtkomen.

Realisatie
In Tynaarlo is het Jeugd●Tynaarlo opgezet. Dit jeugdpunt is een informatie- en adviespunt voor alle inwoners van de gemeente Tynaarlo, waar eveneens hulp kan worden gevraagd. Zowel jongeren als volwassenen kunnen er gebruik van maken. Uit de evaluatie is gebleken dat het jeugdpunt nog niet zo benut wordt als was gehoopt. De meerwaarde van het jeugdpunt is voornamelijk te vinden in de sterke verbetering van de contacten tussen de hulpverleners onderling, zodat het doel "gezamenlijk zoeken naar de beste oplossing" bereikt wordt. Op dit moment maken te weinig mensen gebruik van het Jeugd●Tynaarlo.

Toekomst
Op preventie gericht jeugdbeleid valt onder prestatieveld 2 Wmo en dit is een belangrijk onderwerp in de kadernota Kansrijk Leven. Het jeugd●Tynaarlo zal de kern vormen van het op te zetten Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG) in de komende periode.

Beleidsvoornemen 3: Jeugd (Alcohol en drugsgebruik)
Preventieprogramma's gezond gedrag (gericht op alcohol- en drugsgebruik) aanbieden aan jongeren op de plaatsen waar deze jongeren zich bevinden.

Realisatie
In 2003 en 2004 is het schooladoptieplan (preventief leerprogramma voor de groepen 7 en 8 van de basisschool) op 8 scholen uitgevoerd.
Verslavingszorg Noord Nederland (VNN) voert de landelijke alcohol- en drugscampagnes in Drenthe uit. Met het VNN hebben we een subsidierelatie. In Tynaarlo zijn - naast de landelijke campagnes - met name de laatste 2 jaren preventieactiviteiten gericht op het onderwijs uitgevoerd, zoals de Gezonde school en Genotmiddelen. VNN heeft leskoffers beschikbaar gesteld. Ook is voorlichting gegeven aan docenten, kerk en ouders.
VNN neemt deel in het netwerk 12+ in onze gemeente en aan het jeugd●Tynaarlo.
Vanuit team veiligheid is een concept-notitie alcoholmatigingsbeleid opgesteld met 3 speerpunten:

1. stimuleren bewustwording jongeren en ouders;
2. beinvloeden sociale omgeving jongeren;
3. verbetering naleving en handhaving van wetgeving en regelgeving.

De concept-notitie is nog niet in de besluitvorming gebracht.

Toekomst
Dit onderwerp is ook onderdeel van de Wmo en valt ook onder prestatieveld 2 van de Wmo (op preventie gericht jeugdbeleid). Aan scholen is gevraagd of ze willen investeren in de "gezonde school". Inmiddels hebben enkele scholen gezegd mee te willen doen en ook hier kunnen thema's als roken, drugs, voeding, pesten e.d. aan de orde komen.
In de planperiode moeten 4 scholen het predicaat "gezonde school" krijgen.
In de nieuwe notitie is de besluitvorming en uitvoering van de notitie alcoholmatiging opgenomen.

Beleidsvoornemen 4: Roken

4. a. In de planperiode rookbeleid ontwikkelen voor alle gemeentelijke gebouwen in Tynaarlo.

4.b. Preventieve programma's gericht op het voorkomen van roken aanbieden aan leerlingen basisscholen

Realisatie

Het rookbeleid werd al snel landelijk geregeld. In het begin heeft dit nog geleid tot enkele overtredingen, maar inmiddels is dit landelijk beleid ook in Tynaarlo volkomen geaccepteerd.
Het maatschappelijk werk voert in onze gemeente sociale vaardigheidstrainingen uit en Trias geeft sociale weerbaarheidstrainingen voor basisschoolleerlingen. Hierdoor wordt de jeugd geleerd "nee" te zeggen tegen groepsdruk om mee te doen.

Toekomst

Blijvend aandachtspunt om preventieve programma's aan te bieden aan jongeren en roken kan een thema zijn in het programma "gezonde school".

Beleidsvoornemen 5: Gezonde voeding

Programma's aanbieden aan diverse groepen:

- voedingsprogrmamma's
- kies voor hart en sport

Realisatie

In de afgelopen jaren zijn diverse voedingsprogramma's aangeboden op basisscholen en ook het programma "kies voor hart en sport" is op bijna alle scholen uitgevoerd. Tevens is er een ouderavond gehouden over gezonde voeding.
Tijdens de gehouden fittesten is ook veel aandacht besteed aan voeding en waren voedingsdeskundigen aanwezig.

Toekomst

Voeding wordt meegenomen binnen het programma "gezonde school".

Beleidsvoornemen 6: eerstelijns zorg

a. In de planperiode wordt de toekomstige beschikbaarheid en spreiding van de eerstelijnszorg (huisartsen, algemeen maatschappelijk werk, fysiotherapie, tandartsen) in Tynaarlo onderzocht om evt. acties te ondernemen om ook in de toekomst verzekerd te kunnen zijn van goede zorg.

b. De mogelijkheid onderzoeken tot realisatie van een Centrale Huisartsenpost in Zuidlaren.

Realisatie

Uit een groffe 1^{e} check bleek dat het probleem van beschikbaarheid en spreiding van de 1^{e} lijnszorg geen hoge prioriteit kende.
Bestuurlijk is de mogelijkheid onderzocht of de realisatie van een Centrale Huisartsenpost in Zuilaren mogelijk was. Dit bleek onhaalbaar. Uit contacten met de ouderenbonden blijkt dat het niet beschikbaar hebben van een centrale huisartsenpost in Zuidlaren op dit moment niet leidt tot extra klachten.

Beleidsvoornemen 7: veilige speelplekken

In de planperiode worden de veilige speelplekken voor kinderen per wijk of kern geïnventariseerd, waarbij een relatie wordt gelegd met het breedtesportbeleid. In het te ontwikkelen beleid wordt gestreefd naar minstens één plek per wijk of kern, waar kinderen veilig kunnen spelen.

Realisatie
Tijdens de planperiode is deze inventarisatie niet gelukt. Wel is een mobiele pannakooi aangeschaft die inzetbaar is op diverse plekken.

Toekomst
Op dit moment wordt gewerkt aan de totstandkoming van nieuw speelvoorzieningen-beleid en de inventarisatie is inmiddels uitgevoerd.
Op 5 vaste plekken in onze gemeente worden vaste pannakooien neergezet (zijn inmiddels besteld).

Beleidsvoornemen 8: (sociaal) veilige en toegankelijk woonomgeving:
In de planperiode worden de onveilige en ontoegankelijke plekken in de woonomgeving per wijk of kern geïnventariseerd en wordt hiervoor een plan van aanpak opgesteld

Dit is niet gebeurd; wel wordt bij het ontwikkelen van nieuwe woonwijken nadrukkelijk rekening gehouden met het ontwerpen van (sociaal) veilige en toegankelijk woonomgevingen.

Beleidsvoornemen 9: facetbeleid/gezondheidseffectscreening
De gemeente Tynaarlo wil bij bestuursbeslissingen de gezondheidseffecten als wegingsfactor mee laten tellen op alle relevante beleidsterreinen.

Realisatie
Door de integrale samenwerking tussen de betrokken beleidsprocessen, wordt hier steeds nadrukkelijker gevolg aan gegeven.

Samenvatting:
Van de beleidsvoornemens zijn veel actiepunten inmiddels uitgevoerd of lopen nog door. Het rookbeleid is landelijk vormgegeven en een centrale huisartsenpost in Zuidlaren bleek niet haalbaar.
De inventarisatie van speelplekken is uitgevoerd en inmiddels het nieuwe speelvoorzieningenbeleid wordt binnenkort ter besluitvorming aangeboden. De onveilige plekken zijn niet geïnventariseerd. Uit het leefstijlonderzoek onder ouderen blijkt wel dat 81% van de ouderen in het donker de straat op durft en dit wijkt in positieve zin af van het gemiddelde in Drenthe en is ook een forse verbetering t.o.v. 2002.

Het totaalbeeld uit de leefstijlonderzoeken is dat – daar waar afwijkingen zijn in Tynaarlo t.o.v. Drenthe – dit in positieve zin is.

Het gezondheidsbeleid heeft nauwe raakvlakken met het Wmo-, jeugd- en sportbeleid.